

PREDSTAVITEV UREDBE O ZELEDEM JAVNEM NAROČANJU – ŽIVILA

V.1. *Veliko ponudnikov s katerimi sodelujemo še vedno ni registriranih v e-katalogu. Kdaj bodo oz. kakšni so pogoji? Ali morajo biti člani GZS?*

O.1. Gospodarski subjekti oziroma ponudniki ne potrebujejo biti člani Gospodarske zbornice Slovenije (GZS). Za registracijo v Katalog živil za javno naročanje kontaktirajo GZS, kjer prejmejo vse informacije za vpis v katalog.

V.2. *Opažamo, da v e-katalogu pri posameznem živilu še vedno niso vneseni vsi podatki o živilu kot tudi označbe veljavnih certifikatov. Naročnik tako ne more preveriti živila, če ustreza pogoju, ki bi ga rad določil oz. ga preveri v fazi analize. Zakaj do tega prihaja? Kdaj bodo ti podatki navedeni pri vseh živilih in bodo kot taki zanesljivi?*

O.2. Podatke o živilih vnašajo ponudniki, ki tudi skrbijo za pravilnost podatkov. GZS ponudnike tudi opozarja na pomanjkljiv vnos certifikatov.

V.3. *Ali se bomo lahko naročniki pri analizi ponudb (živil) sklicevali na e-katalog kot na neko »uradno evidenco« pri preverjanju posameznih živil glede ustreznosti ponujenega živila ponudnika?*

O.3. Ponudniki vnašajo podatke o svojih izdelkih in s tem točnost podatkov tudi potrjujejo.

V.4. *Kako bi sistemsko in horizontalno rešili situacijo: vegetacija in iz tega pridelki, zrastejo šele v prihodnjem letu, potrebe za kmetijske pridelke (zelenjava, sadje, krompir) bi morale biti izkazane in resno naročene vsakokrat vsaj za 1 leto prej: kmet poseje naročeno pridelavo sicer nima kaj ponuditi. Torej: znane količine za nekaj let vnaprej in kako ravnati, če je toča in pridelka sploh ni?*

O.4. Pred pripravo javnega naročila je zelo pomembno, da naročnik ustrezno in primerno opredeli svoje potrebe in tudi ustrezno razišče trg. Primerno je tudi, da naročnik naroča sezonske proizvode, saj ima sezonska hrana hranilno vrednost, prilagojeno letnemu času prav tako pa je najbolj naravno pridelana.

Naročnik pa ima, v kolikor je to primerno glede na predmet javnega naročila, po katerem koli uspešno zaključenem postopku javnega naročanja možnost sklenitve posebne vrste pogodbe, torej okvirnega sporazuma, ki pomeni sporazum med enim ali več naročniki in enim ali več gospodarskimi subjekti, katerega predmet je določitev pogojev, s katerimi se uredijo naročila, ki se oddajo v posameznem obdobju, zlasti v zvezi s ceno in, če je ustrezno, predvideno količino. Okvirni sporazum lahko torej, na primer, predstavlja učinkovito tehniko javnega naročanja živil, pri čemer ZJN-3 pozna štiri vrste sklenitev okvirnega sporazuma. Obširno tolmačenje v zvezi s sklenitvijo in izvajanje okvirnega sporazum je dostopno na: http://www.djn.mju.gov.si/resources/files/Stalisca/ZJN_3/ZJN-3_okvirni_sporazum_transparentnost%20izvajanja%20OS.pdf.

Ker pa naročniki pogosto javna naročila izvajajo za večletno obdobje in tako povprašujejo za 2., 3. ali 4. letne količine, je lahko primerno oziroma smiselno tudi, da sezonske izdelke, v kolikor so za to izpolnjeni pogoji, naročajo ob upoštevanju načela kratkih verig, kot je opredeljen v petem odstavku 73. člena ZJN-3. Obširno tolmačenje v zvezi z uresničevanjem načela kratkih verig pa je dostopno na: http://www.djn.mju.gov.si/resources/files/Stalisca/ZJN_3/2017/MK_JN_kratke_verige.pdf

-
- V.5. *Katere certifikata se lahko prizna za živila iz shem kakovosti? Prosim za navedbo enakovrednih certifikatov, na osnovi katerih ponudniki lahko dobijo dodatne točke iz merila – shem kakovosti.*
- O.5. **Zakon o kmetijstvu¹ opredeljuje nacionalne in evropske sheme kakovosti: »izbrana kakovost«, »ekološki«, »integrirani«, »višja kakovost«, »zajamčena tradicionalna posebnost«, »zaščitena označba porekla« in »zaščitena geografska označba«. Izpolnjevanje pogojev iz naštetih shem kakovosti preverjajo organizacije za kontrolo in certificiranje in o tem izdajo certifikat. Upoštevajo se certifikati, ki jih izda organizacija za kontrolo in certificiranje, ki je imenovana s strani države in deluje skladno s standardom SIST EN ISO/IEC 17065:2012. V Sloveniji jih imenuje Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.**
- Živila iz zgoraj naštetih nacionalnih in evropskih shem kakovosti so lahko označena s posebnimi zaščitnimi znaki, ki so zbrani v Tabeli 1. Za dokazilo, da posamezno živilo pri vsakodnevni dobavi izpolnjuje zahteve iz teh shem je dovolj, da je označeno z zaščitnim znakom. V primerih, ko je živilo pri vsakodnevni dobavi označeno s temi zaščitnimi znaki zato ni obvezno, da ga spremlja še certifikat.
- Poleg nacionalnih in evropskih shem kakovosti, so se razvile še prostovoljne oziroma zasebne sheme kakovosti, ki pa zakonsko niso posebej opredeljene. Ker zasebne sheme kakovosti zakonsko niso opredeljene, je Evropska komisija v zvezi z njimi izdala Smernice EU o najboljši praksi za prostovoljne sheme certificiranja za kmetijske proizvode in živila. V času njihove objave leta 2010 je bilo registriranih več 440 različnih zasebnih shem.
- Pomembno pa je, da javni naročnik hrane upošteva zahteve, ki jih v zvezi z naročanjem hrane določa Uredba o zelenem javnem naročanju. Druga in tretja točka njenega drugega odstavka 6. člena določata, da mora naročnik pri svojem javnem naročilu doseči 2 cilja:
1. delež ekoloških živil znaša glede na število vseh artiklov živil ali celotne predvidene količine živil najmanj 15 % in
 2. delež živil, ki izpolnjujejo posamezno, več ali vse zahteve iz sheme kakovosti, zaradi česar so ta živila okoljsko manj obremenjujoča, znaša glede na število vseh artiklov živil ali celotne predvidene količine živil najmanj 15 %. V tej kvoti se upoštevajo, razen ekoloških živil, upoštevajo živila iz tako različnih evropskih in nacionalnih kot zasebnih shem kakovosti.

Tabela 1: Nacionalne in evropske sheme kakovosti in njihovi zaščitni znaki

¹ Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 - ZdZPVHVVR, 26/14, 23/15, 27/17 in 22/18, v nadaljnjem besedilu: ZKme-1

Nacionalne in evropske sheme kakovosti	Zaščitni znak
Ekološki kmetijski pridelki ali živila	  ekološki
Izbrana kakovost	 
Integrirani kmetijski pridelki ali živila	 integrirani
Višja kakovost	 višja kakovost
Zajamčena tradicionalna posebnost	 zajamčena tradicionalna posebnost 
Označba porekla	 označba porekla 
Zaščitena geografska označba	 geografska označba 

V.6. Kako se v razmerju s kg oz. litri ovrednotijo kosi oz. npr. eno jajce? 1:1?

O.6. Jajca se namesto v kosih lahko nabavljajo tudi v kg. Kriteriji v zvezi z jajci so obravnavani v Uredbi komisije (ES) št. 589/2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca:

Jajca kategorije A se razvrstijo po masi:

- a) XL – zelo velika: masa ≥ 73 g;
- b) L – velika: masa ≥ 63 g in < 73 g;

- c) M – srednja: masa ≥ 53 g in < 63 g;
- d) S – majhna: masa < 53 g.

Jajca kategorije B so industrijska jajca in niso namenjena za prehrano ljudi.

Tudi kosi imajo torej svojo maso oziroma volumen, ki se jo preračuna na kilogram oziroma liter. Na takšen način se izračuna masa vseh živil v javnem naročilu. Katalog živil za javno naročanje že omogoča avtomatični izračun skupne mase/volumna.

V.7. *Pekovski izdelki in testenine se razlikujejo tudi v kvaliteti moke (svežost, način mletja, izvor surovine...). Izdelek boljše kvalitete bo zato dražji – ne bo pa izbran – saj teh kriterijev v naboru ni?*

O.7. Dodatni kriteriji se v delovni skupini pekarskih podjetij pripravljajo in ko bodo usklajeni, se bodo upoštevali v Katalogu živil za javno naročanje.

V.8. *Ker v aplikaciji niso vnesene neke okvirne ocenjene vrednosti po izdelkih, bi bilo to pametno, saj je ravno pri tem precej dela in težav. Tako bi imeli vsi naročniki neke realne ocenjene vrednosti za izbiro postopka in izločitev izdelkov.*

O.8. Potrebo je že bila zasledena, načrtuje se nadgradnja Katalog živil za javno naročanje tudi v tem delu.